

ГОРАН АНГЕЛОВ, ПОРАНЕШЕН ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ЗАЕДНИЦАТА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА

Ако навреме се донесе законите и ако навреме се подготвеше децентрализацијата, да речеме пред една година, сега на стартот немаше да се соочуваме со проблеми...

коректно е да се остават да талкаат по шалтерите, а општините да доцнат со формирањето на нивниот сектор за финансирање и буџетирање. Градските татковци треба да размислуваат состојбите да бидат подобри отколку што беа досега, зашто ако биде полошо тогаш децентрализацијата нема суштина.

ПОЛИТИЗАЦИЈА

Кога станува збор за трансферот на вработени од Министерството за финансии - Управата за јавни приходи, членот 49 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа предвидува од денот на примената на овој Закон да се преземат одреден број вработени од Министерството за финансии

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

ГРАЃАНИТЕ С НО НЕМААТ

И по два месеца од почетокот на децентрализацијата општините тешко се снаоѓаат со своите надлежности, а особено со вработените кои треба да ги преземат од ресорните министерства, поконкретно од Министерството за финансии - Управата за приходи. Токму поради ваквите состојби граѓаните не можат да добијат одредени услуги, на пример, да склучат купопродажни договори за кои треба да платат определен данок. Ако целта на децентрализацијата е во општините да постои можност за континуирано влегување на свежи пари од граѓаните кои егзистираат на таа територија, тогаш зошто граѓаните веќе два-три месеци се шетаат

и се препраќаат од Управата за приходи до општините и обратно. Граѓаните прашуваат зошто се доцни со формирањето на комисиите кои треба да раководат со даноците кои ги собира општината и дали ваквото задоцнување со трансферот на вработени нема одредена политичка нота затоа што има претпоставка дека градоначалниците се порасположени на овие места да донесат свои луѓе, кои евентуално би ги имале под одредена контрола. Целото ова доцнење може негативно да се одрази врз успешното функционирање на единиците на локалната самоуправа и поради ненавременото собирање на даноците тие можат да бидат доведени во состојба

да не можат да ги реализираат своите проекти. Секој градоначалник треба да има главна улога околу формирањето на овие комисии и, се разбира, на сите граѓани треба да им овозможи да имаат брз пристап до тој сектор, зашто за разлика од централните власти, децентрализацијата не значи само трансферирање на надлежноста, туку таа треба да овозможи населението да има побрз и поефикасен сервис. Тоа значи обврските кои граѓаните ги имаат кон општината да ги реализираат на многу поекономичен, поефикасен и побрз начин. Не-

Управа за јавни приходи од регионалните дирекции и даночни одделенија, кои ги извршуваат тие работи. Поранешниот претседател на Заедницата на единиците на локалната самоуправа, Горан Ангелов, осврнувајќи се на суштината на донесувањето на овој Закон, вели дека неговата цел било преку фискалната децентрализација да се искористат капацитетите на луѓето кои како експерти веќе подолг период работат во Министерството за финансии и во Управата за јавни приходи. Според неговото објаснување, можеби фискалната децен-

Член 49 од Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа предвидува: Општината, сметано од денот на отпочнувањето на примената на овој Закон, ги презема вработените од Министерството за финансии - Управа за јавни приходи од регионалните дирекции и даночни одделенија кои ги извршуваат тие работи. Просториите, опремата и средствата за работа од регионалните дирекции и даночни одделенија на Министерството за финансии - Управа за јавни приходи се преземаат согласно со бројот на преземените работници. Архивата и документацијата од регионалните дирекции и даночни одделенија на Министерството за финансии - Управа за јавни приходи се преземаат согласно со закон и со друг пропис.

трализиција целосно не ги исполнила очекувањата на локалните власти, но со неа сепак се прави крупен чекор. Прв пат во историјата на независноста на Република Македонија на општините им се даваат можности сами да си ги собираат даноците. Поради тоа, суштината на Законот била да се преземат луѓето кои работат за локалните самоуправи и кои во изминативе неколку години наназад фактички биле на платниот список на Министерството за фи-

се направи во преодните и во завршните одредби каде што требаше и подобро да биде дефинирано кои се луѓето кои работеа во Министерството за финансии, во Управата за јавни приходи и кои требаше да бидат трансферирани на локално ниво. За жал, тоа не се случи ниту, пак, се донесе некој подзаконски акт. Поради тоа, настана условно земено една нерегулираност на оваа проблематика. И се случи тоа, по волја на градоначалниците, нивна, објективна или субјек-

чи, суштината на Законот беше токму луѓето кои работеа во Министерството за финансии - Управата за јавни приходи да ги трансферира во новите општински сектори за финансирање и буџетирање на општините", вели Ангелов.

За жал, Македонија е политизирана држава, а тоа ни го покажува и секојдневието. Господинот Ангелов објаснува дека заради објективноста мора да потенцира дека и лево и

барем во онаа смисла на книговодството и на сметководствените услуги, кои им ги вршеше нивниот оддел додека, пак, прибирањето на даноците беше во надлежност на државата, на ресорното Министерство и на Управата. Сега прибирањето даноци е во надлежност на општините и искрено очекувам дека кога градоначалниците, најверојатно на крајот на годината, ќе видат дека им недостасуваат

Сопствени извори на приходи на општините се - локални даноци утврдени со закон: данок на имот; данок на наследство и подарок утврден со закон; данок на промет на недвижности и други локални даноци утврдени со закон; локални такси утврдени со закон: комунални такси - административни такси и други локални такси утврдени со закон; локални надоместоци утврдени со закон: надоместок за уредување на градежно земјиште; надоместоци од комунална дејност; надоместоци за просторни и урбанистички планови и други локални надоместоци утврдени со закон; приходи од сопственост: приходи од закупнина; приходи од камати и приходи од продажба на имот со чија продажба не се нарушуваат јавните функции и надлежности на општините; приходи од донации; приходи од парични казни утврдени со закон; приходи од самопридонес и други приходи утврдени со закон.

АКААТ ДА ПЛАТАТ "АРАЧ", КОМУ ДА МУ ГО ДАДАТ!

нансии и на Управата за јавни приходи, но реално работеле за потребите на општините, прибирајќи ги локалните даноци и такси.

"Од тие причини се надеваме дека и во Законот за финансирање на општините оваа проблематика ќе биде составен дел и ќе биде добро регулирана. И сами знаете дека во Законот се предвидува минимална бројка на вработени, која е неопходна за една општина да биде условно земено способна за фискална децентрализиција. Но, за жал, немаме конкретни бројки, најверојатно тоа требаше да

тивна или, пак, политичка да преземаат дел од вработените, а дел да остават, да извистат. Лично за мене тоа не е коректно. Требаше да бидат преземени сите луѓе кои работеа во Министерството за финансии, без оглед колкава е таа бројка. Сепак, станува збор и за не така многу луѓе, а се разбира, ако во текот на работењето тие не ги исполнуваат своите работни задачи и обврски, сигурно дека градоначалникот има начини и методи против нив да преземе дисциплински одговорности или во краен случај, не дај Боже, и да ги отпушти од работа. Зна-

десно ориентираните политички партии вршеле свои политички влијанија врз нивните градоначалници таму каде што ги имале, но во најголем дел се преземени луѓето кои навистина се острочени, квалификувани за конкретната проблематика, односно финансирање и буџетирање.

"За волја на вистината, одредени општини и претходно имаа вакви свои оддели. Тоа се петнаесеттина општини кои во стариот систем, кога не постоеше Законот за финансирање, формираа свои оддели за финансирање и буџетирање и не беа зависни,

многу финансиски средства заради тоа што не ги собрале сопствените даноци, ќе констатираат дека тие луѓе им се потребни. Тврдам дека луѓето кои се во Министерството за финансии ќе бидат премалку за да ја завршат онаа операција која е од суштинско значење. Тоа се однесува и на даночните обврзници кои навреме треба да ги плаќаат своите обврски кон општината, а со тоа сигурно ќе се зголеми нејзиниот буџет и ќе се реализираат сите проекти кои се предвидени согласно општинските програми и планови", посочува Ангелов.

АЖУРИРАЊЕ

Поранешниот претседател на ЗЕЛС објаснува и дека оние луѓе кои од Министерството за финансии - Управата за јавни приходи ќе бидат трансферирани во општината, во согласност со Законот за финансирање на општините, ќе добиваат плата од општинскиот буџет, која фактички треба да си ја заработат. Одделението за финансирање и буџетирање и Секторот за комуналните дејности заедно со Секторот за урбанизам и градежништво се двата суштински сектора каде што вработените треба да заработат пари за оние условно земено вработени кои не донесуваат никакви примања во општината.

"Овие два сектора се од клучно значење за сите општини и од тие причини можеби кога зборуваме за Законот за финансирање на општините треба да се потсетиме и дека со Законот за градба не се предвидуваат строги правила кои луѓе ќе бидат преземени и од Министерството за транспорт и врски. Така се создаде правен хаос во кој едноставно имаме препукување меѓу градоначалниците, од една страна, и вработените во овие две министерства, од друга страна. Сигурен сум дека ќе се увиди грешката. Можеби тоа ќе биде малку подоцна, можеби некои луѓе ќе останат на работа но, за жал, тоа е Република Македонија. Се чека во последен момент да се донесат законите. Ако тие се донесеа навреме и ако навреме се подготвеше децентрализацијата, да речеме пред една година, сега на стартоот немаше да има вакви проблеми", коментира Ангелов.

Бројката на луѓето кои општините треба да ги преземат од Министерството за финансии - Управата за приходи е мала бидејќи, според објаснувањето на Ангелов, најслабо организирани оддели во Министерството за финансии и во Управата за јавни приходи биле токму одделите кои работеле со општините.

НОВИТЕ ГРАДОНАЧАЛНИЦИ РАЗГОВАРААТ ЗА ОПШТИНСКИТЕ ПРОБЛЕМИ

Со дотации од Буџетот на Република Македонија и од буџетите на фондовите се обезбедуваат дополнителни приходи во буџетот на општината за финансирање на нејзините надлежности определени со закон: приходи од данок на додадена вредност; наменска дотација; капитална дотација; блок дотација и дотација за делегирана надлежност.

"Сите знаеме дека од суштинско значење за државата е да го прибере данокот на додадена вредност, акцизите, царината. Додека за даноците кои беа условно земено резервирани за општините, оние кои го полнеа општинскиот буџет, тие оддели толку беа закржлавени што тврдам дека овие луѓе кои сега се трансферираат за да ја завршат целата операција се малкумина. Има и исклучоци, каде имаме преголем број луѓе кои се трансфераат, како што е случајот со некои општини од битолскиот и прилепскиот регион, да речеме Битола и Бач беа ставени во една ситуација да имаат ист број извршители, за што мислам дека не е в ред. Времето ќе покаже дека овие општински одделенија или сектори ќе треба да се зајакнат доколку општините сакаат да си ги приберат своите пари.

Тоа е политика на секоја општина, секој општински совет или градоначалник. Ако општината сака да ги прибере парите дефинитивно мора да направи администрација", истакнува поранешниот претседател на ЗЕЛС.

Управата за јавни приходи дефинитивно ќе мора на општините да им ја даде банката на податоци со која располага. Потоа тие податоци треба да се ажурираат, да се направи ревизија и од страна на општините да се формираат комисији, да се утврди која е вистинската вредност на имотите кои се поседуваат на одредена територија, бидејќи постои многу различна хетерогена структура на општините во државава. Сè тоа треба да го работат секторите или одделенијата во општините. Ако условно земено општините добро се организираат и ако

секоја од нив има свој оддел или сектор за буџетирање, Управата за јавни приходи останува нем набљудувач во целиот процес на фискална децентрализација и реално гледано, освен предавањето на банката на податоци, опрема и луѓе, и нема некоја голема улога. Не можеме да ја обвинуваме оваа Управа дека не ги собира даноците, зашто за тоа се надлежни самите општини. Ако на крајот на годината општините не си ги соберат парите нема никој да им биде виновен.

Со Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа е предвидено изворните приходи да ги наплатува општината, а оние т.н. општи дотации и блок дотации ги трансферира Министерството за финансии, според формула која е изработена меѓу Владата и ЗЕЛС и според утврдени критериуми. За изворните даноци и такси дефинитивно е надлежна општината и тука е добро регулирано што е она за што таа е надлежна, а за што е надлежна Владата, односно ресорното министерство.